

נתונים מרכזיים מדו"ח אובדן מזון והצלת מזון בישראל, 2021

למה כדאי להציל מזון?

הצלת מזון הינה נוסחה מנצחת המונעת אובדן מיותר, מאפשרת ייצור מזון ללא שימוש נוסף במשאבי טבע, קרקע ומים, מונעת יצירת פסולת ותורמת להפחתת פליטות מזהמים וגזי חממה.

השפעות ועלויות סביבתיות

של אובדן ובזבז מזון העלות הסביבתית של אובדן מזון בישראל. **3.6** מיליארד ₪

1.4 מיליארד ₪ אובדן משאבי טבע (קרקע ומים).

1.4 מיליארד ₪ פליטות גזי חממה ומזהמי אוויר.

0.8 מיליארד ₪ טיפול בפסולת (עלות ישירה).

כמה מזון הולך לאיבוד בישראל?

סך היקף אובדן המזון בישראל **2.6** מיליון טונות 2021.

1. יתרון כלכלי - הצלת מזון הינה חלופה לייצור מזון תוך מניעת מרבית המשאבים והעלויות הכרוכות בייצור מזון.

2. יתרון חברתי - הקטנת פערים ומניעת אי-בטחון תזונתי בקרב השכבות החלשות.

3. יתרון סביבתי - הפחתת מזהמים ופליטות תוך חיסכון במשאבי קרקע ומים.

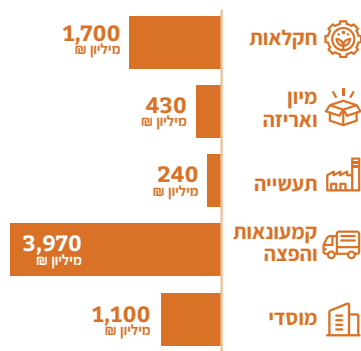
1 ₪ = 3.6 ₪

כל 1 ₪ המושקע בהצלת מזון מאפשר להציל מזון בשווי ישיר של 3.6 ₪.

1 ₪ = 4.3 ₪

בשקלול גזי חממה, מזהמי אוויר וטיפול בפסולת כל 1 ₪ שמושקע בהצלת מזון מניב למשק הלאומי ערך של 4.3 ₪.

שווי אובדן מזון בר הצלה

כמה מהמזון האבוד הוא בר הצלה?

הוא מזון בר הצלה הראוי למאכל. **1.1** מיליון טונות מהמזון האבוד

כ-50% היקף המזון בר-ההצלה. **7.5** מיליארד ₪ שווי המזון בר-ההצלה.

בעלות של **0.9 מיליארד ₪** החיסכון השנתי למשק:

5 מיליארד ₪

התרומה למשק מהצלת מזון

« בעלות של **0.9 מיליארד ₪** ניתן להציל מזון בשווי **3.3 מיליארד ₪**, שהינו שווה ערך למלוא פער צריכת המזון של האוכלוסייה הנמצאת באי-בטחון תזונתי.

« **3.3 מיליארד ₪** בשנה - שווי מימון מלוא פער בין ההוצאה על צריכת מזון של האוכלוסייה שהינה בעלת אי-בטחון תזונתי לבין רמת ההוצאה הנורמטיבית על צריכת מזון.

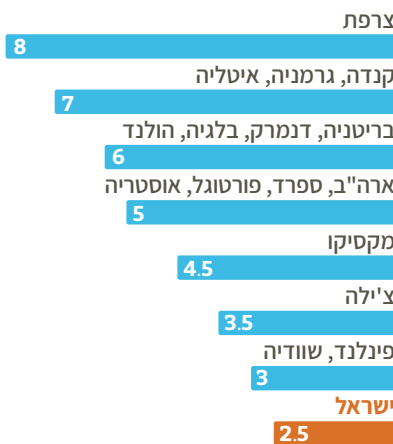
« הצלת מזון בעלת עדיפות ברורה ביחס לחלופה של השלמת פער אי-הבטחון התזונתי ע"י מתן קצבאות, תרומות, סובסידיות או תמיכות לנזקקים.

נתונים מרכזיים מדו"ח אובדן מזון והצלת מזון בישראל, 2021

כלי מדיניות מרכזיים במדינות נבחרות בעולם לצמצום אובדן מזון והצלת מזון ע"י שותפות אטלס והנציבות האירופית

- הגנה מחבות משפטית בתרומות מזון
- מסגרת משפטית המספקת הנחיות בטיחות מזון לתרומה
- מענקים ותמריצים ממשלתיים
- חיוב תרומת מזון עודף ואיסור הטמנת פסולת אורגנית
- הצבת יעד לאומי לצמצום אובדן מזון ב-50% עד 2030
- תמריצי מס לעידוד תרומת עודפי מזון
- אימוץ אסטרטגיה לאומית לצמצום אובדן מזון
- סימון תאריכי תפוגה בתוויות מבוססות בטיחות/איכות (מאפשר מכירת מזון לאחר תפוגת איכות)

יישום כלי המדיניות מדינות נבחרות

כלי המדיניות הפיננסיים הם בעלי ההשפעה הנרחבת ביותר מבין הכלים שנבחנו.

היעדר מדיניות ממשלתית סדורה מותרת את ישראל רחוקה ממימוש הפוטנציאל להפחתת אובדן מזון ולהצלתו.

כלי המדיניות המומלצת

- 1 קביעת יעד לאומי של 50% הפחתה בהיקף אובדן מזון עד שנת 2030, בהתאם לעקרונות שגיבש האו"ם.**
- 2 גיבוש תוכנית לאומית** בהובלת משרד ראש הממשלה, אשר תערב את מרבית משרדי הממשלה ביישומה ותתייחס לאובדן והצלת מזון לאורך כל שרשרת הערך ולכלל התנאים הנדרשים למימוש הדרגתי של יעד צמצום אובדן המזון והצלת המזון.
- 3 סימון תאריכי תפוגה**
 - תקנות המגדירות שני סוגי תוויות למוצרי מזון: א. תוויות מבוססות בטיחות - צריכת מזון לאחר התאריך בתווית עלולה להיות כרוכה בסיכון. ב. תוויות מבוססות איכות - צריכת מזון לאחר התאריך בתווית אינה כרוכה בסיכון.
 - קידום חקיקה המאפשרת מכירת ותרומת מזון לאחר המועד שבתווית מבוססת האיכות.
 - השקת קמפיינים לחינוך הצרכן, להפחתת בלבול סביב תוויות התפוגה.
- 4 תמריצי מס - קידום הגדלת שיעור הזיכוי במס כנגד תרומות מזון, במטרה לתמרץ יצרני / משווקי / יבואני מזון וחקלאים לתרום עודפי מזון לארגוני חלוקת מזון ללא תמורה לנזקקים.**
- 5 חובת תרומת מזון**
 - קידום חקיקה לחובת תרומת עודפי מזון.
 - הסדרת חובת יצרני, ספקי ומשווקי המזון בהתקשרות עם עמותות לחלוקת מזון לנזקקים או לחלופין בתרומת מזון להזנת בע"ח / תעשייה למען צמצום אובדני מזון.
 - החקיקה תסדיר את תנאי העברת עודפי המזון ליעדם.
- 6 בחינת החלת איסור הטמנת פסולת אורגנית** על גופים המייצרים מעל כמות פסולת נתונה וחייב הטיפול בה (תרומה, קומפוסט עיכול אנאירובי). הסדרת קריטריונים לגופים הנכללים תחת איסור זה ולרף הפסולת מעליו יחול האיסור. **לחלופין, תשלום בגין פסולת מסחרית עודפת -** כיום מונהג מנגנון וולנטרי לפיו רשויות מקומיות רשאיות לגבות מבתי עסק אגרה בגין איסוף פסולת מסחרית. מומלץ להפוך מנגנון זה למחייב ולהסדיר קריטריונים לגביית וגובה התשלום. עסק המהווה הוא מקור פסולת אורגנית יידרש לשאת בעלויות הטיפול בה.
- 7 תמיכה ממשלתית רב שנתית שוטפת**
 - העמדת תקציב לתמיכה שוטפת בפעילויות ומיזמים להפחתת אובדן מזון / הצלת מזון.
 - הקצאת כספים להצלת מזון וביטחון תזונתי כחלק מהערכות המשק לשעת חירום והערכות למצבי משבר ומגפה.
- 8 הסרת חסמים לצמצום אובדן מזון - קידום בחינה מקיפה של הדין הקיים בישראל ותיקונו באופן שימנע אובדני מזון ויעודד את הצלתם.**